

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

Deres ref.

Vår ref.
201108656

Dato
14.02.2012

1. INNLEDNING

Vi viser til Prop. 1 S (2011–2012) for Justis- og politidepartementet og Innst. 6 S (2011–2012). Tildelingsbrevet er utarbeidet på bakgrunn av Stortingets endelige budsjettvedtak av 2. desember 2011 og presenterer de økonomiske rammene for virksomheten i 2012, jf. Økonomireglementet § 7 og Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 1.4. Justisdepartementet konkretiserer her målsetningene for virksomheten som er lagt frem i Prop. 1 S (2011 – 2012), og delegerer nødvendige fullmakter og budsjettmidler for virksomheten i det kommende budsjettåret.

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF) er integrert i Kriminalomsorgsavdelingen i Justisdepartementet, og har det øverste faglige og administrative ansvaret for kriminalomsorgen. Gjennom tildelingsbrev til sine underliggende enheter (regionadministrasjonene, Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) og Kriminalomsorgens IT-senter (KITT)), skal KSF utdype målsetningene som fremgår av dette tildelingsbrevet og konkretisere krav til måloppnåelsen.

For å sikre at Norge kan møte risiko- og sårbarhetsutfordringer som samfunnet står overfor, er det besluttet at Justisdepartementets ansvar for samfunnets sikkerhets- og beredskapsfunksjoner i fredstid skal styrkes og tydeliggjøres. Justis- og politidepartementet endret fra 1. januar 2012 navn til Justis- og beredskapsdepartementet.

Det er opprettet et eget prosjekt som innen utgangen av januar 2012 leverte en rapport til justisministeren med en vurdering av departementets beredskapsoppgaver. En

styrking og tydeliggjøring av beredskapsansvaret og eventuelle endringer av departementets beredskapsoppgaver, kan også få konsekvenser for beredskapsarbeidet i departementets underliggende virksomheter. Vi tar forbehold om å komme tilbake til saken når nærmere avklaringer foreligger.

Justis- og beredskapsdepartementet vil i 2012 legge økt vekt på hvordan styringen og oppfølgingen av virksomhetene i justissektoren gjennomføres. Som et ledd i dette arbeidet vil Justisdepartementet blant annet etablere et eget etatsstyringsforum ledet av assisterende departementsråd. Forumet vil spesielt se på behovet for endringer i departementets styringskonsept, hvor økt vektlegging av mål og resultatstyring samt videreutvikling av lederrollen i justissektoren vil være sentralt. Styring og oppfølging av virksomhetene vil ellers skje i regi av fagavdelingene i departementet. Politisk deltakelse i etatsstyringen vil skje i begrenset utstrekning og etter en konkret vurdering.

Dette tildelingsbrevet er delt inn i fire hoveddeler. Først gis en oversikt over mål og hovedutfordringer. I andre del konkretiseres hovedmålene med aktiviteter og resultatkrav. Tredje del gir en oversikt over krav til rapportering i 2012, mens siste del gir en oversikt over budsjetttrammene for 2012.

2. OVERORDNEDE MÅL OG UTFORDRINGER

2.1 Hovedmål for 2012

I tråd med Prop. 1 S (2011 – 2012) for Justisdepartementet, er det etablert følgende hovedmålsettinger for Justisdepartementet i 2012:

1. Redusert kriminalitet
2. Økt trygghet og samfunnssikkerhet
3. Helhetlig og konsekvent innvandrings- og flyktningpolitikk
4. Helhetlig og konsistent politikk for polarområdene
5. God konfliktløsning
6. En mer effektiv justissektor
7. God rettsikkerhet for individer og grupper
8. Gode og tilgjengelige rettslige rammevilkår for innbyggerne, næringslivet og det offentlige

Av disse gjelder særlig følgende hovedmål og underliggende delmål for kriminalomsorgen i 2012:

1. Redusert kriminalitet
  - 1.1. Hurtig iverksettelse av straffegjennomføring og varetekt
  - 1.2. Bedre tilrettelegging for en kriminalitetsfri tilværelse etter gjennomført straff
2. Økt trygghet og samfunnssikkerhet
  - 2.1. Trygghet under straffegjennomføring og varetekt
3. En mer effektiv justissektor

- 3.1. Effektiv drift
- 3.2. En kunnskapsbasert kriminalomsorg

Disse målsettingene er utdypet under punkt 3. KSF skal i 2012 i tillegg arbeide særlig med de hovedutfordringer som er beskrevet under punkt 2.2.

2.2 Hovedutfordringer i 2012

2.2.1 Fortsatt nedbygging av soningskøen

Det er helt sentralt for bruk av straff som virkemiddel at straffegjennomføringen kommer raskt etter pådømmelse. Dette er viktig både for straffens allmennpreventive og individualpreventive formål og av hensyn til ofrene for lovbruddene. KSF skal i 2012 sørge for fortsatt nedbygging av soningskøen, bl.a. gjennom god utnyttelse av alternativer til ubetinget fengsel, slik som straffegjennomføring på institusjon (straffegjennomføringsloven § 12), hjemmesoning (strgfjl. § 16.1 ledd), og bruk av elektronisk kontroll (strgfjl. § 16.2 ledd).

2.2.2 Implementering av tilbakeføringsgarantien

KSF skal styrke innholdet i soningen og styrke tilbakeføringsarbeidet for å få en helhetlig oppfølging av straffedømte i tråd med St.meld. nr. 37 (2007–2008) og den politiske plattformen for flertallsregjeringen (2009–2013). Dette innebærer blant annet å etablere nødvendige og forpliktende samarbeidsstrukturer med kommuner, fylker og med helseforetak og legge til rette for en sømløs straffegjennomføring hvor friomsorgskontorene har en sentral plass i straffegjennomføringen. Det skal også legges vekt på samarbeid med frivillige organisasjoner som tilbyr konstruktive nettverk etter straffegjennomføring.

2.2.3 Bemanning og arbeidstid

Departementet legger til grunn at det utarbeides 10-timersturnuser i 2012 i tråd med særavtale om arbeidstid for kriminalomsorgen § 4. Avvik fra dette krever dispensasjon fra Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) og hovedsammenslutningene.

3. MÅL, STYRINGSPARAMETRE OG OPPDRAG MED HØY OPPMERKSOMHET I BUDSJETTÅRET 2012

3.1 Hurtig iverksettelse av straffegjennomføring og varetekt

3.1.1 Prosjekt for reduksjon i soningskøen

KSF skal arbeide for at straffegjennomføring iverksettes snarest mulig og at varetektsplasser stilles til disposisjon for politiet etter behov. Et ledd i dette arbeidet er økt bruk av straffegjennomføring i samfunnet og høy kapasitetsutnyttelse i fengslene.

Justisdepartementet satte i 2006 i gang et eget prosjekt for nedbygging av soningskøen. Dette prosjektet ble avsluttet i 2009 da soningskøen ble ansett for avviklet. På grunn av økningen i soningskøen i 2010 og 2011 vil Justisdepartementet starte et nytt prosjekt for å sikre en enda tettere oppfølging av området.

I en situasjon med soningskø skal det først stilles plasser til rådighet for varetekt, deretter lange dommer, etterfulgt av korte volds- eller voldsrelaterte dommer. I tillegg skal unge under 21 år, aktive gjengmedlemmer og tungt belastede kriminelle med organisasjonstilhørighet prioriteres høyt.

3.1.2 Vurdering av straffegjennomføringskapasiteten

KSF skal videreføre utredningen av alternative konsepter for fengselskapasitet i Vestfold, Telemark, Buskerud og Agderfylkene. Utredningen skal sikre at Regjeringen får et godt beslutningsgrunnlag for hvilket konsept som bør velges for fremtidig fengselskapasitet i området.

KSF skal i tillegg videreføre arbeidet med en kapasitetsplan med enhetsstruktur for fengslene og friomsorgskontorene, jf. omtale under punkt 3.4.1..

3.1.3 Økt bruk av straffegjennomføring i samfunnet

Regjeringens mål er å øke bruken av straffegjennomføring i samfunnet både gjennom alternative straffereaksjoner og alternative straffegjennomføringsformer. KSF skal følge opp tiltakene i egen handlingsplan for å øke bruken av straffegjennomføring i samfunnet, bl.a. gjennom å bedre informasjonen til innsatte både før og under straffegjennomføring.

3.1.4 Gjennomføring av straff for utenlandske innsatte

Det er en målsetting at utenlandske innsatte raskere kan overføres til fortsatt straffegjennomføring i hjemlandet. For at flest mulig av de utenlandske innsatte kan være aktuelle kandidater, skal KSF arbeide for en hurtig og smidig saksbehandling i disse sakene.

Videre skal en avdeling ved Ullersmo fengsel gjøres om til en avdeling forbeholdt mannlige utenlandske innsatte som skal utvises og uttransporteres av politiet eller overføres til fortsatt straffegjennomføring i hjemlandet.

Tabell 1 Rapportering under delmål 1

Rapportering	Tidspunkt
Vurdering av generell måloppnåelse under delmål 1	Årsrapport

3.2 Bedre tilrettelegging for en kriminalitetsfri tilværelse etter gjennomført straff

3.2.1 Videre arbeid med oppfølging av St.meld. nr. 37 (2007 – 2008)

Straff må gjennomføres slik at tilbakefallet til ny kriminalitet blir mindre. Domfelte skal være beskyttet mot overgrep og vilkårlighet, og gjennomføringen av straffen skal bygge på humanitet, rettssikkerhet og likebehandling. I tillegg er normalitetsprinsippet og prinsippet om at man har gjort opp for seg når straffen er sonet, sentralt. Straffegjennomføring skal bygge på individuelle behov og forutsetninger, og støtte domfeltes evne og vilje til å bryte med kriminaliteten. Satsingen på økt bruk av straffegjennomføring i samfunnet er en viktig del av arbeidet for å tilrettelegge for en kriminalitetsfri tilværelse etter gjennomført straff.

KSF skal videreføre oppfølgingen av St.meld. nr. 37 (2007–2008), inkludert arbeid med

- implementering av tilbakeføringsgarantien
- pilotprosjekt for kartlegging i kriminalomsorgen
- pålitelig tilbakefallsstatistikk
- tiltak for økt bruk av fengsler med lavere sikkerhetsnivå og overgangsboliger, jf. omtale under punkt 3.3.1
- ny forskningsstrategi for kriminalomsorgen
- gjennomføring av kompetanseløftet
- bemanningsanalysen i kriminalomsorgen
- ny strategisk plan for kriminalomsorgens arbeidsdrift
- forholdene for kvinnelige innsatte og domfelte

3.2.2 Forvaltningssamarbeid

KSF skal, i samarbeid med forvaltningssamarbeidspartnere, arbeide videre med å på best mulig måte legge til rette for en god straffegjennomføring gjennom implementeringen av tilbakeføringsgarantien. Det er viktig med et godt samarbeid mellom kriminalomsorgen og næringslivet.

3.2.3 Internasjonalt arbeid

Det internasjonale engasjementet i justissektoren er omfattende. Departementet ber om at det i andre tertialrapport for 2012 gis en redegjørelse for virksomhetens internasjonale engasjement og eventuelle endringer i dette. Det bes om at følgende hovedinndeling benyttes på rapporteringen: organisasjon (for eksempel EU), forum (for eksempel Europol), formål med deltakelsen, aktiviteter (for eksempel arbeidsgruppe som møtes fire ganger per år) og ansvar for oppfølging.

Dersom det tas opp saker i internasjonale fora som vil kunne medføre lovendring i Norge, ha budsjettmessige konsekvenser, eller forøvrig er politisk sensitive, skal departementet konsulteres på forhånd. Referater fra møtene skal sendes departementet.

KSF skal:

- ha aktiv kontakt med søsteretater i mottakerlandene og formidle informasjon om EØS-midlene 2009–2014
- bidra med faglig ekspertise og delta på møter og workshops i forbindelse med MoU-forhandlinger med mottakerlandene om EØS-midlene 2009–2014 der det etterspørres fra Justisdepartementet og Utenriksdepartementet
- gå inn som programpartnere i utvalgte land og sektorer avhengig av resultatene av MoU-forhandlingene. Arbeidsinnsatsen vil dekkes av EØS-midlene basert på avtaler mellom Financial Mechanism Office og den enkelte etat

Tabell 2 Rapportering under delmål 2

Rapportering	Tidspunkt
Vurdering av generell måloppnåelse under delmål 2	Årsrapport
Redegjørelse for virksomhetens internasjonale engasjement og eventuelle endringer i dette	Andre tertial

3.3 Trygghet under straffegjennomføring og varetekt

3.3.1 Økt bruk av fengsler med lavere sikkerhetsnivå

Innsatte skal ikke settes i fengsler med et høyere sikkerhetsnivå enn nødvendig. Det er i dag ikke et tilstrekkelig antall domfelte som søker seg til enheter med lavere sikkerhetsnivå. Årsakene til dette er trolig sammensatte. KSF skal, i tråd med St.meld. nr. 37 (2007–2008), vurdere tiltak for å øke antall overføringer til enheter med lavere sikkerhetsnivå, overgangsboliger m.m.

3.3.2 Motvirke vold og trusler mot tilsatte

På bakgrunn av et økende antall registrerte volds- og trusselhendelser mot tilsatte i siste del av 2009 og i begynnelsen av 2010, skal KSF revidere den tidligere

handlingsplanen mot vold og trusler. Handlingsplanen skal angi overordnede prinsipper og strategiske tiltak som kriminalomsorgen skal arbeide etter.

3.3.3 Rutiner for sikkerhet, beredskap og krisehåndtering

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er basert på prinsippene om ansvar, nærhet og likhet, jf. Prop. 1 S (2011–2012) for Justis – og politidepartementet. Ansvarsprinsippet innebærer at den virksomheten som har ansvar for et fagområde i en normalsituasjon, også har ansvaret for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.

KSF skal kunne dokumentere at det er gjennomført tiltak som gjør det mulig å håndtere prioriterte funksjoner og oppgaver under kriser og katastrofer i fred og under sikkerhetspolitiske kriser. Følgende tiltak skal kunne dokumenteres:

- at virksomheten har identifisert sitt beredskapsansvar og oppgaver, samt behov for støtte fra andre aktører i ekstraordinære hendelser
- at det er etablert målsettinger for arbeidet (for eksempel ivaretagelse av ansatte utover det som måtte følge HMS-regelverk, evne til å opprettholde drift ved ekstraordinære hendelser, behov for samhandling med andre aktører)
- at arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap er integrert i den ordinære virksomheten på en systematisk og sporbar måte (for eksempel gjennom virksomhetsplan eller tilsvarende styringsdokumenter)
- at virksomheten gjennomfører risiko- og sårbarhetsvurderinger
- at virksomheten har et beredskapsplanverk som er vedlikeholdt og oppdatert (for eksempel kriseplaner og plan for informasjonsberedskap)
- at virksomheten gjennomfører øvelser for å teste og øke evnen til krisehåndtering
- at virksomheten har gjennomført øvrige nødvendige beredskapstiltak (for eksempel teknisk infrastruktur og materiell)
- at virksomheten har kompetansen som kreves for å kunne håndtere ekstraordinære situasjoner på sitt ansvarsområde
- at beredskapsplan basert på Sivilt beredskapssystem (SBS) er vedlikeholdt og oppdatert

KSF skal kunne dokumentere at nevnte tiltak er gjennomført. KSF skal i årsrapporten rapportere på status for gjennomføringen av tiltakene, herunder gjennomførte tiltak i 2011.

3.3.4 Kartlegging av sikkerhetstilstanden

Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven) gjelder for alle forvaltningsorganer som er i besittelse av skjermingsverdig informasjon eller objekt.

Sikkerhetsloven og dens forskrifter angir minimumskravene for beskyttelse av informasjon og objekter av betydning for rikets eller alliertes sikkerhet eller andre vitale nasjonale sikkerhetsinteresser.

Virksomheten skal i forbindelse med andre tertialrapport fremsende en rapport om sikkerhetstilstanden til departementet. Rapporten skal følge en mal som er under utarbeidelse og vil ettersendes i løpet av februar 2012. Rapporten skal inneholde en oppsummering og en vurdering av sikkerhetstilstanden basert på eget oppdrag, egen virksomhet, eventuelle sikkerhetstruende hendelser og avdekkede sårbarheter. I tillegg skal den påpeke eventuelt forbedringspotensial og forbedringstiltak i virksomheten.

Med bakgrunn i sine underliggende virksomheters rapporter vil departementet foreta en samlet vurdering av sikkerhetstilstanden innen sitt ansvarsområde, jf. forskrift om sikkerhetsadministrasjon § 4-4, 2. ledd og § 2-1, 1. ledd.

3.3.5 Objektsikkerhet

Sikkerhetsloven setter krav til en grunnsikring for informasjon og objekter av spesiell verdi for samfunnet, gjennom blant annet å stille krav til defensive sikkerhetstiltak. Lovendring og forskrift om objektsikkerhet trådte i kraft 1. januar 2011.

For å innfri forskriftens overgangsbestemmelser skal første gangs sikkerhetsklassifisering og vurdering av tiltak mot etterretningstrussel, skje senest to år etter ikrafttredelsen av forskriften, dvs. ved utgangen av 2012. Dette betyr at departementet skal utpeke skjermingsverdige objekter og fastsette klassifiseringsgrad i justissektoren i løpet av 2012.

Departementet ber om at KSF utarbeider en skadevurdering over hvilke objekter (som virksomheten rår over) som kan være skjermingsverdige.

Skadevurdering er en vurdering av skadefølgene for rikets selvstendighet og sikkerhet og vitale nasjonale sikkerhetsinteresser, om objektet får redusert funksjonalitet eller blir utsatt for skadeverk, ødeleggelse eller rettsstridig overtakelse av uvedkommende. For bistand i dette arbeidet henvises det primært til *Veileder i objektsikkerhet* som finnes på hjemmesidene til Nasjonal sikkerhetsmyndighet (<https://www.nsm.stat.no>). Skadevurderingen, med evt. forslag til objekter som kan være skjermingsverdige, skal oversendes departementet innen 1. juni 2012.

Departementet vil på bakgrunn av mottatt skadevurdering innlede dialog med virksomhetene om evt. utvalg av skjermingsverdige objekter og fastsettelse av klassifisering.

Tabell 3 Rapportering under delmål 3

Rapportering	Tidspunkt
Vurdering av generell måloppnåelse under delmål 3	Årsrapport
Status for gjennomføring av tiltak for sikkerhet, beredskap og krisehåndtering er gjennomført i 2011 og 2012, jf. punkt 3.3.3	Årsrapport
Rapport om sikkerhetstilstanden til departementet. Mal vil ettersendes	Andre tertial
Skadevurdering over hvilke objekter under kriminalomsorgen som kan være skjermingsverdige.	1. juni

3.4 Effektiv drift

3.4.1 Vurdering av regioninndelingen.

KSF skal se nærmere på regioninndelingen i kriminalomsorgen og vurdere om dagens struktur er den mest hensiktsmessige, både av faglige og effektivitetsmessige hensyn. En eventuell endring i regionstrukturen besluttes av Justisdepartementet.

3.4.2 Kapasitetsplan for enhetsstruktur for kriminalomsorgen

KSF skal se på den fremtidige kapasiteten i kriminalomsorgen. Arbeidet skal munne ut i en kapasitetsplan med forslag til enhetsstruktur for fengslene og friomsorgskontorene. Kapasitetsplanen skal vurderes av Justisdepartementet.

3.4.3 Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)

IKT-utviklingen i justissektoren skal gjennomføres i tråd med vedtatt IKT-strategi 2011-2015. Det er en målsetning å oppnå bedre styring og samordning av IT-investeringer i statlig sektor, og det er derfor innført overordnede fellesføringer for alle IKT-relaterte investeringer i staten. Eksempler på slike fellesføringer er krav til samordning med andre etater, etterlevelse av felles arkitekturprinsipper og pålagt bruk av felles løsninger som Altinn, ID-Porten (eID) og Norge.no.

Statlige virksomheter er pålagt generelle krav om god styring, samordning og gevinstrealisering gjennom Økonomiregelverket og Utredningsinstruksen. FAD har videre besluttet at det skal gjennomføres tiltak for å oppnå bedre styring og samordning av IT-investeringer i statlig sektor, jf. rundskriv P11/2011 som finnes på følgende lenke (P11/2011 Samordning og styring av IKT relaterte investeringer i staten).

Justisdepartementet vil følge tettere opp IKT-utviklingsprosjekter og forvaltning og drift innenfor området.

Departementet har behov for å få en oversikt over fremdrift og status på alle større IKT-prosjekter i sektoren. KSF skal, innen 1. april, legge fram en samlet oversikt over IKT-utviklingstiltak og foreslå hvilke prosjekter det skal rapporteres på. KSF skal rapportere på disse IKT-utviklingstiltakene 1. april, 1. oktober og i årsrapporten. Mal for rapportering på utviklingsprosjekter, drift og forvaltning følger vedlagt.

3.4.4 IKT-strategi for justissektorens 2011–2015

I arbeidet med å realisere målene i IKT-strategien og utarbeide en handlingsplan, har departementet behov for status og nåsituasjonsbeskrivelser på strategiområdene. Frem til juni 2012 skal virksomheten svare på status innenfor områdene

- Effektiv samhandling
- God informasjonssikkerhet
- God styrings- og beslutningsinformasjon

Mal for statusrapport følger i vedlegg 1. Spørsmål til statusrapporten kan rettes til Nils Hallanger (nils.arild.hallanger@jd.dep.no) og Audun Petter Aanæs (audun.aanaes@jd.dep.no).

3.4.5 Mediestrategi

Departementet ser det som ønskelig at alle virksomheter i justissektoren utarbeider rammeverk og strategier for kommunikasjon med publikum, media, organisasjoner og andre, i tråd med Statens kommunikasjonspolitikk.

Virksomhetene skal redegjøre for status i rapportering for andre tertial 2012.

3.4.6 Risikostyring

KSF skal gjennomføre risikovurderinger på overordnet nivå. Risikovurderingene skal relateres til mål og resultatkravene for virksomheten. Der hvor det vurderes å være høy risiko skal risikoreduserende tiltak iverksettes innenfor virksomhetens fullmakter. Det skal også gjøres vurderinger om resterende risiko er akseptabel.

Risikovurderingene skal være tema i første styringsdialog i 2012 og dokumenteres i referatet fra styringsdialogen. I forbindelse med senere styringsdialoger skal risikovurderingene oppdateres.

3.4.7 Saker fra Riksrevisjonen

I tilfeller hvor det er tatt opp konkrete forhold fra Riksrevisjonen, skal KSF iverksette nødvendige tiltak slik at de forhold som påpekes blir rettet opp. KSF skal orientere departementet om relevante forhold og hvordan disse vil bli fulgt opp.

3.4.8 Fellesføringer

Regjeringen har vedtatt at følgende områder skal gjelde som fellesføringer for 2012, jf. FADs rundskriv P-12/2011

(<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/rundskriv/2011/fellesforinger-2012>):

1. Prioritering av økt rekruttering av personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidet med inkluderende arbeidsliv.
2. Økning av antallet lærlinger i statsforvaltningen.
3. Viderebruk av offentlige data.
4. Utvikling i geografisk fordeling av statlige arbeidsplasser

Det vises til omtale under punkt 3.4.9, 3.4.10, 3.5.2 og 3.5.3.

3.4.9 Viderebruk av offentlige data

Etatene skal gjøre egnede og eksisterende rådata tilgjengelige i maskinlesbare formater. Dette gjelder informasjon som har samfunnsmessig verdi, som kan viderebrukes, som ikke er taushetsbelagte og der kostnadene ved tilgjengeliggjøring antas å være beskjedne (bortfall av inntekter ved salg av data anses som en kostnad). Formater og bruksvilkår må være i overensstemmelse med gjeldende retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data. Informasjon om hvilke rådata som er tilgjengelige, skal publiseres på virksomhetens nettside. Datasett som er fritt tilgjengelige i maskinlesbare formater, skal normalt registreres på nettstedet data.norge.no.

Etater som vurderer å etablere nye eller å oppgradere eksisterende datasystemer med utgangspunkt i rådata som ikke er taushetsbelagte, skal normalt gjøre disse rådataene offentlig tilgjengelig i maskinlesbare formater, dersom ingenting er til hinder for slik tilgjengeliggjøring av rådata. Før virksomheten eventuelt selv etablerer nye publikumløsninger basert på rådata, må det vurderes om det er mer kostnadseffektivt å tilgjengeliggjøre rådata i maskinlesbare formater som grunnlag for at andre kan utvikle tjenester.

Det skal fremkomme av årsrapporten hvilke data som er gjort tilgjengelige. Dersom publikumstjenester blir etablert uten tilgjengeliggjøring av rådata, skal dette begrunnes i årsrapporten.

3.4.10 Utvikling i geografisk fordeling av statlige arbeidsplasser

KSF skal i samarbeid med departementet vurdere utviklingen i den geografiske fordelingen av arbeidsplassene i kriminalomsorgen. Vurderingen skal være basert på en oversikt over endringer i innværende år, og over framtidige planer som kan påvirke den geografiske fordelingen av arbeidsplasser. Oversikten og vurderingen skal gjennomgå i styringsdialogen med overordnet departement. Dette skal skje i lys av retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser og tjenesteproduksjon som bl.a. skal bidra til en jevnere geografisk fordeling av statlige arbeidsplasser.

Overordnet departement skal lage en oppsummering og vurdering av innholdet i denne delen av styringsdialogen som omfatter alle de underliggende etatene. Denne skal sendes til Kommunal- og regionaldepartementet innen 1. april 2013. Dette skal skje som en del av den årlige rapporteringen om gjennomførte og framtidige endringsprosesser som kan påvirke geografisk fordeling av statelige arbeidsplasser.

3.4.11 Evalueringer

Evalueringer og eventuelle oppdrag som i den forbindelse er delegert ut til virksomhetene skal omtales i tildelingsbrevet. Det følger av økonomiinstruksen for JD at departementet skal sørge for at det gjennomføres evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater innenfor hele eller deler av departementets ansvarsområde og aktiviteter. Frekvens og omfang av evalueringene skal drøftes med underliggende virksomhet og bestemmes ut fra virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Behovet må vurderes opp mot kvalitet og omfang av øvrig rapportering.

På oppdrag fra Finansdepartementet har Direktoratet for økonomistyring – FDØ - (tidligere Senter for statlig økonomistyring) etablert en internettbasert portal hvor alle evalueringer som gjennomføres i staten skal bli samlet på ett sted.

Hensikten med portalen er at det skal være en åpen løsning hvor det er mulig å søke frem og laste ned gjennomførte evalueringer blant annet etter sektor, oppdragsgiver og/eller type av evaluering. Portalen finnes på nettsidene til DFØ, www.dfo.no.

Tabell 4 Rapportering under delmål 4

Rapportering	Tidspunkt
Vurdering av generell måloppnåelse under delmål 4	Årsrapport
Samlet oversikt over IKT-utviklingstiltak og forslag til hvilke prosjekter det skal rapporteres på i 2012	1. april
Status for de ulike IKT-utviklingstiltakene, inkludert drift og forvaltning, jf. vedlagte mal	1. april 1. oktober Årsrapport
Diverse relatert til IKT-strategi for Justissektoren, jf. punkt 3.4.4. Spørreskjema/rapportskjema oversendes i januar 2012	Første tertial
Status for utarbeidelse av rammeverk og strategier for kommunikasjon med publikum, media, organisasjoner og andre, i tråd med Statens kommunikasjonspolitikk.	Andre tertial
Oppsummering av gjennomførte risikovurderinger siste tertial	Hvert tertial
Oversikt over hvilke data som er gjort offentlig tilgjengelige. Dersom publikumstjenester blir etablert uten tilgjengeliggjøring av rådata, skal dette begrunnes	Årsrapport

3.5 En kunnskapsbasert kriminalomsorg

3.5.1 Sikre tilgangen på kvalifisert personell

Det er et overordnet mål å sikre at Justisdepartementet og underliggende virksomheter til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på en best mulig måte. KSF skal derfor videreføre tiltak fra tidligere år for sikre tilgangen på kvalifisert personell. Dette skal bl.a. gjøres gjennom arbeidet med NOKUT-godkjenning av etatsutdanningen, arbeidet med bemanningsanalysen og etterutdanningen kalt Kompetanseløftet.

Det er et mål å ha et inkluderende arbeidsliv der medarbeiderne skal ha en variert erfaringsbakgrunn og gjenspeile mangfoldet i befolkningen med hensyn til kjønn, alder, nedsatt funksjonsevne og etnisk bakgrunn.

For staten samlet er målsettingen å oppnå en kvinneandel i lederstillinger på 40 pst. Vi ber om at det i årsrapporten for 2012 redegjøres for status og for hvilke tiltak som er iverksatt for å øke andelen av kvinnelige ledere. KSF skal i tillegg gjøre rede for planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på alle de tre diskrimineringsgrunnlagene kjønn, etnisitet og nedsatt *funksjonsevne*.

3.5.2 Økt rekruttering av personer med nedsatt funksjonsevne

IA-avtalen krever at deltakende virksomheter skal forebygge og redusere sykefravær, styrke jobbnærvær og hindre utstøting fra arbeidslivet. Kriminalomsorgen skal sette aktivitets- og resultatmål for å redusere sykefraværet, øke sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne, og stimulere til at yrkesaktivitet etter fylte 50 år forlenges med seks måneder. Regjeringen vil fra 2012 iverksette en sysselsettingsstrategi for å få flere unge arbeidssøkere med nedsatt funksjonsevne inn i arbeidslivet.

Kriminalomsorgen skal prioritere å øke rekrutteringen av personer med nedsatt funksjonsevne og slik bidra til å realisere sysselsettingsstrategien. KSF skal i årsrapporten systematisk beskrive kriminalomsorgens aktivitets- og resultatmål, samt redegjøre for resultatoppnåelsen og de aktivitetene som støtter opp under denne.

KSF skal påse at kriminalomsorgen har nødvendig kompetanse til at virkemidlene i IA-avtalen blir fulgt opp.

3.5.3 Økt antall lærlinger i statsforvaltningen

Den enkelte virksomhet skal vurdere hvilke lærefag som kan være aktuelle for virksomheten. På bakgrunn av denne vurderingen bør det, innenfor virksomhetens rammer, legges til rette for inntak av lærlinger med mål om økning av antallet lærlinger sammenlignet med 2011. KSF skal i årsrapporten rapportere om hvilke lærefag som vurderes som aktuelle, og antall lærlinger fordelt på lærefag. Det vises til PM 2011-06 Om oppfølging av arbeidet med å øke antallet læreplasser i statsforvaltningen og

rapportering av lærlinger til Statens sentrale tjenestemannsregister (SST). Det vises for øvrig til Statens personalhåndbok, kap. 9.10 Særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for lærlinger og lærekandidater i staten.

Tabell 5 Rapportering under delmål 5

Rapportering	Tidspunkt
Vurdering av generell måloppnåelse under delmål 5	Årsrapport
Status og hvilke tiltak som er iverksatt for å øke andelen av kvinnelige ledere	Årsrapport
Redegjørelse over planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på alle de tre diskrimineringsgrunnlagene kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne	Årsrapport
Systematisk beskrivelse av kriminalomsorgens aktivitets- og resultatmål for å redusere sykefraværet, øke sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne og stimulere til at yrkesaktivitet etter fylte 50 år forlenges med seks måneder, samt redegjørelse for resultatoppnåelse og aktiviteter som støtter opp under denne	Årsrapport
Oversikt over hvilke lærefag som vurderes som aktuelle innen kriminalomsorgen og antall lærlinger fordelt på lærefag	Årsrapport

4. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING I 2012

4.1 Årsrapportering

KSF skal, innen den frist som overordnet departement bestemmer, legge fram en årsrapport for foregående år, jf. Økonomireglementet § 9 c) og Bestemmelsene punkt 1.5.1.

Årsrapporten til departementet utarbeides i overensstemmelse med de krav som stilles i tildelingsbrevet og skal blant annet inneholde:

- redegjørelse for måloppnåelse og for utvikling på strategiske utfordringer som er omtalt i tildelingsbrevet
- redegjørelse for risikovurderinger og risikotiltak som virksomheten har gjennomført
- rapportering om resultater i henhold til krav fastsatt i tildelingsbrevet
- regnskapstall i samsvar med godkjent rapportering til det sentrale statsregnskapet, jf. pkt. 3.3.2. i Bestemmelsene
- forklaring til avvik i regnskapstallene i forhold til tildelingsbrev (bevilgning). Dette skal departementene kunne benytte i sine forklaringer til Riksrevisjonen
- omfang av fordringer som man ikke kan innfordre og avskrivninger av krav

Årsrapporten skal departementet sende til Riksrevisjonen innen den frist som fastsettes i årlig rundskriv fra Finansdepartementet. Justisdepartementet skal rapportere til

Stortinget om oppnådde resultater i budsjettproposisjonen for kommende år. KSFs resultatrapportering for 2012 vil danne grunnlag for denne rapporteringen.

4.2 Regnskapsrapportering

Halvårsrapport (regnskap) skal sendes departementet innen 15. juli 2012. Årsrapporten skal sendes departementet innen 20. januar 2013.

5. BUDSJETTRAMMER FOR 2012

5.1 Overordnede budsjettrammer

5.1.1 Kap. 430/kap. 3430 Kriminalomsorgens sentrale forvaltning

På bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak av 2. desember 2011 stilles følgende midler til disposisjon for KSF på kap. 430/3430 i 2012:

Tabell 6 Kap. 430/kap. 3430. Budsjett for 2012. Beløp i 1 000 kroner

Kap. 430	Betegnelse	Budsjett 2012
Post 01	Driftsutgifter	3 392 123
Post 21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 01</i>	71 306
Post 45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 634
Post 60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	72 000
Post 70	Tilskudd	22 961
Sum kap 430		3 579 754
Kap. 3430	Betegnelse	Budsjett 2012
Post 02	Arbeidsdriftens inntekter	72 700
Post 03	Andre inntekter	20 100
Post 04	Tilskudd	2 062
Sum kap. 3430		94 862

Kap. 430, post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker ordinære driftsutgifter (lønn, varer og tjenester) i kriminalomsorgen. Posten dekker videre utgifter til maskiner og utstyr, kontorutgifter, personalavhengige utgifter, husleie, programvirksomhet, aktiviseringstiltak samt godtgjørelser og kosthold for de innsatte.

Kap. 430, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan nyttes under kap. 430, post 01*

Posten omfatter arbeidsdriftens utgifter til materialer, rutinemessig utskifting av mindre maskiner og utstyr, kursing av tilsatte rettet spesifikt mot hjelpemidler brukt i arbeidsdriften samt vedlikehold og drift av maskinparken. I bevilgningen inngår også arbeidspenger til de innsatte.

Kap. 430, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*

Bevilgningen på posten omfatter større utstyrsanskaffelser og vedlikehold. Den omfatter også bevilgning til IKT-løsninger, maskiner og teknisk utstyr til arbeidsdriften, annet utstyr til fengslene og innkjøp av kjøretøy.

Kap. 430, post 60 Refusjoner til kommuner, forvaringsdømte mv., kan overføres

Bevilgningen på posten dekker refusjoner til kommunale omsorgstiltak for prøveløslatte fra forvaring og varetektssurrogat.

Kap. 430, post 70 Tilskudd

Post 70 er en tilskuddsordning for frivillig virksomhet under kriminalomsorgens virkeområde, dvs. domfelte under straffegjennomføring. Posten dekker bl.a. tilskudd til Nordisk samarbeidsråd for kriminologi og mindre tilskudd til frivillige organisasjoner hvor hoveddelen av organisasjonens aktiviteter finansieres fra andre kilder. Det forutsettes at mottakerens virksomhet støtter opp om kriminalomsorgens generelle målsettinger, og med spesiell vekt på tilbakeføring til samfunnet etter endt straffegjennomføring.

Kap. 3430, post 02 Arbeidsdriftens inntekter

Posten omfatter inntekter fra salg av arbeidsdriftens produksjon og drifts- og vedlikeholdsoppgaver som skal utføres på bestilling fra Statsbygg.

Kap. 3430, post 03 Andre inntekter

Posten omfatter bl.a. leieinntekter for tjeneste- og leieboliger, refundert kost og husleie, klientavhengige driftstilskudd til overgangsboligene og tilskudd fra andre offentlige virksomheter til gjennomføring av prosjekter.

Kap. 3430, post 04 Tilskudd

Posten omfatter tilskudd til deltakelse i internasjonalt fengselssamarbeid.

5.1.2 Kap. 432/Kap. 3432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)

På bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak av 2. desember 2011 stilles følgende midler til disposisjon for KSF på kap. 432/kap. 3432 i 2012:

Tabell 7 Kap. 430/kap. 3430. Budsjett for 2012. Beløp i 1 000 kroner

Kap. 432	Betegnelse	Budsjett 2012
Post 01	Driftsutgifter	168 188
Sum kap 432		168 188
Kap. 3432	Betegnelse	Budsjett 2012
Post 03	Andre inntekter	462
Sum kap. 3432		462

Kap. 432, post 01 Driftsutgifter

Posten omfatter lønnsutgifter til personale ved Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS), lønn til aspiranter og drifts- og husleieutgifter vedrørende skolebygningen. Posten omfatter også bevilgning til inventar og utstyr i skoleseksjonen og i kontorene, aspirantenes reiser, opphold og uniformseffekter samt ulike kurs til spesialstillinger innen kriminalomsorgen.

Kap. 3432, post 03 Andre inntekter

Posten omfatter bl.a. inntekter fra aspirantenes andel av skolebøker.

5.2 Økonomiforvaltning

Vi viser til bestemmelsene i Reglementet for økonomistyring i staten, som kan lastes ned fra Finansdepartementets nettsider, www.regjeringen.no/fin.

5.3 Bygge- og leiekontrakter

Rundskriv R-110/2005 gir departementene fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret.

Inngåelse av bygge- og leiekontrakter skal skje i tråd med krav i Bevilgningsreglementet § 6 om at anskaffelsene må gjelde virksomhetenes ordinære drift og at utgiftene må kunne dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå på vedkommende budsjettpost i hele avtaleperioden, samt § 10 om at utgiftsbevilgninger skal disponeres på en slik måte at ressursbruk og virkemidler er effektive sammenlignet med de forutsatte resultater. Dette innebærer både krav til å vurdere mulige alternativer til leie og til å utforme vilkår i evt. leieavtale som sikrer staten best mulig betingelser i et livløpsperspektiv. For alle avtaler utover budsjettåret må behovet for oppsigelsesklausuler og fremtidig handlefrihet nøye vurderes, særlig ved langsiktige avtaler. Det vises til nærmere omtale i Finansdepartementets rundskriv R-110/2005, punkt 2.3.

I Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, fastsatt i kongelig resolusjon 20. januar 2010, gis det en samlet oversikt over ansvarsforhold, fullmakter og kravene til saksbehandling ved lokalanskaffelser, jf. vedlegg 2.

I henhold til instruksens punkt 2.4 skal man ved avgjørelsen av spørsmålet om leie eller statlig byggeprosjekt velge den løsning som er økonomisk fordelaktig for staten. Normalt innebærer det at lokaler blir innleid der det er et velfungerende leiemarked (konkurransabygg), mens lokalbehovet blir dekket gjennom nybygg der det ikke er et velfungerende leiemarked (formålsbygg). For å forenkle vurderingen legges det til grunn at lokaler som kan leies på korte kontrakter, ti år eller mindre, klassifiseres som konkurransebygg. Leiekontrakter ut over ti år kan likevel inngås i det private markedet dersom dette er økonomisk fordelaktig for staten. I sistnevnte tilfeller skal sakene

forelegges FAD via JD dersom summen av de fremtidige leieforpliktelser overstiger 80 mill. kroner.

For kurantprosjekter innenfor husleieordningen skal byggeprosjekter med en styringsramme på 50 mill. kroner eller mer forelegges departementet for beslutning. Tilsvarende gjelder for inngåelse av leiekontrakter i det private markedet (konkurransesbygg) der husleie og øvrige utgifter i tilknytning til leiekontrakten overstiger 5 mill. kroner pr. år.

5.4 Budsjettfullmakter og andre fullmakter som delegeres

Delegert myndighet skal alltid utøves i samsvar med gjeldende lover og regler, gitte retningslinjer og intensjoner for hvorledes fullmaktene brukes. Plikten til å følge generelle regler som gjelder statsforvaltningen, binder tilknyttede virksomheter på samme måte som reglene binder departementet. Departementet er ansvarlig for hvorledes fullmaktene forvaltes, selv om løpende avgjørelser fattes lokalt i virksomheter. Beslutninger i virksomheten som tas utenfor rammen av delegasjon kan medføre at Justisdepartementet må trekke inn fullmakter.

Det vises til veilederen i statlig budsjettarbeid (kan lastes ned fra nettsidene til Finansdepartementet, www.regjeringen.no/fin), der bl.a. bruk av unntaksbestemmelser i Bevilgningsreglementet (budsjettfullmakter) er omtalt.

5.4.1 Fullmakter med hjemmel i Stortingets bevilgningsreglement

Fullmakter som legges til fagdepartementene er forankret i Bevilgningsreglementet, vedtatt av Stortinget 25. mai 2005, jf. St.prp. nr. 48 (2004-2005) og Innst. S. nr. 187 (2004-2005). Regjeringen fastsatte ved kgl. res. 2. desember 2005 revidert reglement for økonomistyring i staten, og for gjennomføring av dette reglementet fastsatte Finansdepartementet reviderte Bestemmelser om økonomistyring i staten 21. desember 2005. Reglementet trådte i kraft 1.1.2006. Paragrafene i parentes i punktene under refererer til paragrafene i Bevilgningsreglementet.

Nettobudsjettering (§ 3, 4. ledd, 2. setning)

Ved utskifting av utstyr

Som hovedregel skal alle utgifter og inntekter føres opp med bruttobeløp. Det er imidlertid gitt et unntak som tillater nettobudsjettering ved utskifting av utstyr. Inntekten ved slikt salg skal føres til kredit på underpost 01.21 og 21.21.

Utskiftingen må være av en slik karakter at den er et ledd i den mer rutinemessige anskaffelses- eller fornyelsesprosess. Salgsinntekter i forbindelse med utskifting kan for ett år ikke overstige 5 pst. av utgiftene til den aktuelle posten.

Fullmakt til nettobudsjettering på post 45 ved utskifting av utstyr skal godkjennes i hvert enkelt tilfelle av Finansdepartementet.

Det vises til kgl. res. av 2. desember 2005, jf. rundskriv R-110/ 2005, pkt. 2.2.

Overskridelse av driftsbevilgningen mot refusjon eller merinntekt (§ 11, 4. ledd, nr. 1)

Merinntekt - generelt

KSF kan få adgang til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter ("merinntektsfullmakt").

Refusjon

Det er gitt anledning til å overskride driftsbevilgningen mot en tilsvarende refusjon i forbindelse med arbeidsmarkedstiltak, fødsels- og adopsjonspenger, sykepenger, merutgifter til lærlinger og tilretteleggingstilskudd for personale som går på aktiv sykemelding, jf. rundskriv R-101 fra Finansdepartementet. Inntektene skal føres på kap. 3430, jf. kontoplanen for 200x. Fullmakten er delegert til KSF.

Finansdepartementet har fastsatt retningslinjer og forutsetninger for adgangen til å overskride mot merinntekt.

Det vises til kgl. res. av 2. desember 2005, jf. rundskriv R-110/ 2005, pkt. 2.4.

Omdisponering mellom poster på budsjettet (§ 11, 4. ledd, nr. 2)

KSF gis adgang til å omdisponere midler fra post 01 Driftsutgifter til investeringer under post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Det er ikke anledning til å omfordele mellom post 01 og post 21. En eventuell omfordeling mellom disse postene må vedtas i Stortinget.

Det vises til kgl. res. av 2. desember 2005, jf. rundskriv R-110/ 2005, pkt. 2.5.

Overskridelse mot innsparing i neste budsjettermin (§ 11, 4. ledd, nr. 3)

KSF gis adgang til å overskride driftsbevilgningen til investeringsformål med inntil 5 pst. mot tilsvarende innsparing i løpet av de tre følgende budsjetterminer.

Det vises til kgl. res. av 2. desember 2005, jf. rundskriv R-110/2005, pkt. 2.6.

Inngåelse av leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret (§6, 2. ledd)

Rundskriv R-110/2005 gir departementene fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret.

Inngåelse av bygge- og leiekontrakter skal skje i tråd med krav i Bevilgningsreglementet § 6 om at anskaffelsene må gjelde virksomhetenes ordinære drift og at utgiftene må kunne dekket innenfor et uendret bevilgningsnivå på

vedkommende budsjettpost i hele avtaleperioden samt § 10 om at utgiftsbevilgninger skal disponeres på en slik måte at ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til de forutsatte resultater. Dette innebærer både krav til å vurdere mulige alternativer til leie og til å utforme vilkår i ev. leieavtale som sikrer staten best mulig betingelser i et livsløpsperspektiv. For alle avtaler utover budsjettåret må behovet for oppsigelsesklausuler og fremtidig handlefrihet nøye vurderes, særlig ved langsiktige avtaler. Det vises til nærmere omtale i Finansdepartementets rundskriv R-110/2005, pkt. 2.3.

Marianne Vollan
ekspedisjonssjef

Jan-Erik Sandlie
avdelingsdirektør

Vedlegg:

1. Mal for rapportering på IKT-utviklingstiltak
2. Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor